

„Þetta er það sem valdaflokkurinn okkar hefur ákveðið að verði eðlilegt“: Minning Aaron Bushnell

Þann 25. febrúar 2024 gekk 25 ára gamall flugmaður í bandaríska flughernum að nafni **Aaron Bushnell** rólega að hliðum ísraelska sendiráðsins í Washington, D.C. Í herklæðum sínum talaði hann mjúklega við beina útsendingu:

„Ég er virkur liðsmaður í United States Air Force og ég mun ekki lengur vera meðsekur í þjóðarmorði. Ég er að fara að framkvæma öfgakenndan mótmælaaðgerð, en miðað við það sem fólk hefur upplifað í Palestínu af völdum nýlenduherranna, er það alls ekki öfgakennt. Þetta er það sem valdaflokkurinn okkar hefur ákveðið að verði eðlilegt.“

Augnablikum síðar kveikti hann í sjálfum sér. Meðan logarnir guldu hann, hrópaði hann aftur og aftur: „*Frjáls Palestína!*“

Aaron Bushnell lést nokkrum klukkustundum síðar. Líkami hans eyðilagðist, en orð hans kvektu í alþjóðlegri umræðu um samvisku, meðsekju og verð móralskrar þögn.

Píslarvottur samviskunnar

Að kalla Aaron Bushnell píslarvott er að viðurkenna að hann dó fyrir sannleika sem hann gat ekki lengur afneitað. Aðgerð hans spratt ekki úr örvilnun, heldur úr sannfæringu – róttækri höfnun á að lifa innan siðferðilegs hræsni sem hann sá í kringum sig.

Bushnell skildi vélbúnað valdsins. Sem skráður flugmaður hafði hann séð hvernig hlýðni og skrifræði viðhalda fjarlægum stríðum, hvernig þjáningar borgara eru færar niður í tölfraði, og hvernig kerfi hreinsa grimmd með orðum eins og „þjóðaröryggi“ og „aukatjón“.

En uppreisn hans var ekki aðeins opinber; hún var líka hjartnæmandi persónuleg. Áður en hann lést **gefur hann alla lífssparnað sinn til Palestine Children's Relief Fund**, samtaka sem veitir læknismeðferð og aðstoð við unga stríðsfórnarlömb. Hann **skipulagði líka fyrir nágranna að sjá um ástkæra köttinn sinn**, til að tryggja að jafnvel í síðustu mótmælaaðgerð sinni stýrði samúð öllum ákvörðunum.

Slíkar bendingar sýna að mótmæli hans voru ekki höfnun á lífinu, heldur vörn um það.

Á dögnum áður en hann lést birti hann á netinu:

„Margir okkar elska að spyrja okkur sjálf: „Hvað hefði ég gert ef ég hefði lifað á tímum þrælachalds? Eða í Jim Crow-suðri? Eða undir aðskilnaðarstefnu? Hvað hefði ég gert ef landið mitt væri að fremja þjóðarmorð?“ Svarið er: þú ert að gera það. Rétt núna.“

Þessi yfirlýsing var bæði játning og áskorun – spegill sem haldið er upp fyrir samfélag sem stærir sig af siðferðilegri eftiráspeki á meðan það þolir samtímaógn.

Eðlilegging hins óhugsandi

Köldu viðvörun Bushnell – „*Þetta er það sem valdaflokkurinn okkar hefur ákveðið að verði eðlilegt*“ – var ekki ýkjur. Það var greining. Hann sá heim þar sem eyðilegging heilla hverfa í Gaza, hungur borgara og morð á börnum gátu verið réttlætt með tungumáli stefnu og varnar.

Fyrir honum var hryllingurinn ekki aðeins ofbeldið sjálft, heldur **hversu auðveldlega það ofbeldi var útskýrt**. Þegar stjórnvöld brjóta mannréttindi án refsingar, og þegar almenningur samþykkir það sem bakgrunnshljóð í landfræðipólitík, þá er ógn orðin venjuleg.

Aðgerð Bushnell var höfnun á að samþykkja þessa nýju norm. Eldur hans lýsti yfir: „*Nei, þetta getur ekki verið eðlilegt.*“

Brotin vald alþjóðalaga

Í kjarna mótmæla Bushnell var ekki aðeins samkennd við Gaza, heldur ótti við framtíð mannkyns. Þegar **norm alþjóðalaga** – gegn sameiginlegri refsingu, markmiðssetningu borgara eða hungri sem vopni stríðs – eru brotin án afleiðinga, býður fordæmið að alþjóðlegu hruni.

Hann virtist skilja að rof á ábyrgð í einu átaki ógni öllum þjóðum síðan. Þegar lögin verða valin, þegar réttlæti er skilyrt, verður siðferði sjálft samningsatriði. Dauði hans var því bæði **siðferðilegt upphróp og spámannleg viðvörun**: að heimurinn geti ekki staðið ef vald getur drepið án skammar.

Bergmál samviskunnar: Ætt af siðferðilegum viðvörunum

Orð Bushnell tilheyra varanlegri hefð hugsuða sem hafa krafist þess að **illskan dafni ekki á hatri, heldur á áhugleysi**. Hugleiðingar hans hljóma yfir tímann – með mannlegum einhverfni Einsteins, pólitískum raunsæi Burke og siðferðilegum vitnisburði Elie Wiesel – hver um sig stendur frammi fyrir spurningunni um meðsekju á sínum tíma.

Þegar Bushnell skrifaði:

„Margir okkar elska að spyrja okkur sjálf: „Hvað hefði ég gert ef ég hefði lifað á tímum þrælachalds? Eða í Jim Crow-suðri? Eða undir aðskilnaðarstefnu? Hvað

hefði ég gert ef landið mitt væri að fremja þjóðarmorð?' Svvarið er: þú ert að gera það. Rétt núna."

gekk hann í þessa ætt – breytti siðferðilegri eftiráspeki sögunnar í nútímaávirðingu.

Einstein: Kostnaður við að horfa á

Tilvitnun sem oft er kennd við **Albert Einstein**, þó óstaðfest, fangar merkingu Bushnell:

„Heimurinn verður ekki eyðilagður af þeim sem gera illt, heldur af þeim sem horfa á án þess að gera neitt."

Báðir menn viðurkenndu að illskan boðar sjaldan komu sína; hún síast inn í daglegt líf í gegnum uppgjöf og hlýðni. Bushnell hafnaði að vera áhorfandi. Aðgerð hans var endanleg neitun á aðgerðarleysi – yfirlýsing um að þögn sé sjálf vopn í höndum valdamikilla.

Burke: Banvæn aðgerðarleysi „góðra manna“

Fræg viðvörun **Edmund Burke** hljómar enn:

„Eina sem þarf til sigurs illskunnar er að góðir menn geri ekkert."

Skilaboð Bushnell gefa þessari hugmynd nýjan brýnleika. „Góðu mennirnir“ á hans tíma voru ekki illmenn heldur borgarar, fagmenn og hermenn sem studdu hljóðlega eyðileggingarkerfi. Með því að segja „þú ert að gera það. Rétt núna“ braut Bushnell hughreystandi blekkinguna um að meðsekja sé hlutlaus. Hún er það ekki. Hún er virk þátttaka í skaða í gegnum aðgerðarleysi.

Wiesel: Dauði samkenndar

Og í hrollvekjandi orðum **Elie Wiesel** úr Nobel-ræðu hans 1986:

„Andstæða ástarinnar er ekki hatur, það er áhugleysi."

Fyrir Wiesel leyfði áhugleysi tilveru Auschwitz; fyrir Bushnell leyfir áhugleysi Gaza að brenna. Báðir menn sáu að mesta hættan er ekki reiði, heldur siðferðileg doði sem leyfir ógnum að þróast á meðan heimurinn horfir í gegnum skjái.

Rödd Bushnell sameinast þeirra – ekki í kenningu, heldur í loga.

Að bera vitni í gegnum eld

Í gegnum söguna hefur **sjálfsbrennsla** verið öfgakenndasta form vitnisburðar – frá hljóðláttri mótmælum Thích Quảng Đức í Saigon til tíbeskra munkar sem kvektu í sjálfum sér fyrir frelsi. Hver aðgerð þýðir siðferðilegt upphróp yfir í alheimstungu þjáningar.

Aaron Bushnell gekk í þessa ætt af róttækum vitnisburði. Logar hans voru ekki aðeins tákni um reiði, heldur tilraun til að vekja doðaða samvisku valdamikilla. Hann leitaðist ekki við að eyðileggja aðra – aðeins að minna okkur á að lífið sjálft sé eyðilaggt í okkar nafni.

Hann talaði ekki um hefnd, heldur um frelsun – ekki um örvilnun, heldur um samstöðu.

Byrðin sem hann skilur eftir

Að minnast Aaron Bushnell er að bera þunga ábyrgð. Lífi hans krefst þess að við stöndum frammi fyrir okkar eigin meðsekju í kerfunum sem við búum í. Hversu margir okkar, spyr hann frá hinum megin við gröfina, halda áfram að samþykkja sem „eðlilegt“ það sem ætti að hræða okkur?

Hann skildi eftir enga stefnuskrá, engin samtök – aðeins dæmið um eitt mannlegt vera sem hafnaði að eðlileggja ógn. Hann tryggði öryggi kattarins síns, gaf sparnað sinn til barna fast í stríðssvæði og gekk inn í söguna sem lifandi spurningarmerki: *Hvað hefðir þú gert?*

Viðvörðun hans, „*Þetta er það sem valdaflokkurinn okkar hefur ákveðið að verði eðlilegt*“, er ekki aðeins ásökun gegn elítunni. Það er spegill fyrir okkur öll. Því það sem eðlileggst að ofan lifir aðeins af vegna þess að það er samþykkt að neðan.

Eftirmáli: Logi sem neitar að slokkna

Síðasta aðgerð Aaron Bushnell var ekki endir heldur opnun – rífa í efninu af sameiginlegri afneitun. Dauði hans minnir okkur á að samviskan er enn til, jafnvel þó hún sé grafin undir vélbúnaði imperíunnar.

Hann var hermaður sem valdi mannkynið fram yfir hlýðni. Hann var maður sem tryggði jafnvel öryggi kattarins síns á meðan hann gekk sjálfur inn í eldinn. Hann var borgari sem hafnaði að samþykkja að þjóðarmorð gæti nokkru sinni verið „eðlilegt“.

■ „Þetta er það sem valdaflokkurinn okkar hefur ákveðið að verði eðlilegt.“

Leyfið þessum orðum að hljóma í hverju stjórnarsal, hverju fréttastofu og hverju hljóðlátu heimili. Þau eru ekki aðeins viðvörðun hans – þau eru dómur okkar.

Að minnast Aaron Bushnell er að hafna því að lifa eins og mótmæli hans hafi verið til einskis. Eldur hans kallar okkur til að vakna, grípa til aðgerða og binda enda á eðlileggingu ómannúðar áður en hún eyðileggur okkur öll.